

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м.Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E – mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Народному депутатові України
Колеснікову Д. В.

Щодо депутатського запиту

Шановний Дмитре Валерійовичу!

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В. Б. від 06.06.2018 № 21995/1/1-18, до листа Голови Верховної Ради України Парубія А. В. від 25.05.2018 № 11/10-1884 Міністерство освіти і науки України розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 25 травня 2018 року (№ 23/180 від 24.05.2018), стосовно надання інформації про стан виконання державної цільової соціальної програми «Шкільний автобус» та обґрунтування доцільності скорочення закладів загальної середньої освіти, і у межах компетенції повідомляє.

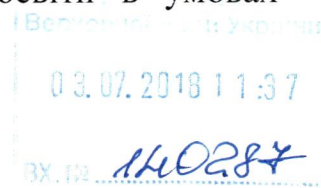
У зв'язку з погіршенням демографічної ситуації, змінами в економіці, міграційними процесами зростає кількість шкіл з низькою наповнюваністю, особливо в сільській місцевості. Дві третини шкіл (65,8 %) знаходиться у сільській місцевості, де навчаються близько 1,2 млн учнів (30,2 %). Водночас у міських закладах освіти навчаються понад 2,7 млн учнів (69,8%).

Скорочення чисельності учнів внаслідок несприятливої демографічної ситуації та застаріла матеріально-технічна база закладів освіти призводять до неефективності функціонування шкільної мережі.

У таких школах, як правило, багато дітей навчаються за індивідуальною формою або один вчитель викладає декілька навчальних предметів. Це значно знижує якість освітніх послуг та призводить до значних витрат на утримання закладів загальної середньої освіти. Середня вартість утримування одного учня у цих школах значно більша ніж середня вартість по державі.

З метою забезпечення рівного доступу дітей до якісної освіти, створення умов для навчання незалежно від місця їх проживання, раціонального і ефективного використання наявних ресурсів в країні запроваджуються заходи, спрямовані на оптимізацію закладів загальної середньої освіти в умовах реформування місцевого самоврядування.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
№1/13-526 від 23.06.2018

В залежності від місцевих реалій оптимізація мережі відбувається шляхом реорганізації закладів освіти, створення освітніх округів, опорних шкіл тощо.

Опорні школи – одна з найбільш успішних ініціатив, що органічно вписується у процес децентралізації влади, зростаючого впливу громади на забезпечення якості освіти дітей сільських територій. Відповідно до пункту 6 Положення «Про освітній округ», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 777 (в редакції постанови Комітету Міністрів України від 20 січня 2016 р. № 79) засновник визначає опорні заклади серед підпорядкованих йому загальноосвітніх навчальних закладів на конкурсній основі відповідно до затверджених ним умов. При цьому філія, як структурний підрозділ опорного закладу, втрачає статус юридичної особи.

Перші опорні школи з'явилися в Україні у вересні 2016 року – їх було 137. На цей час їх вже 530 та 986 філій.

Згідно з частиною першою статті 11 Закону України «Про загальну середню освіту» рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміну типу) закладу загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності приймає його засновник (засновники).

Засновником закладу загальної середньої освіти може бути орган державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа (зокрема релігійна організація, статут (положення) якої зареєстровано у встановленому законодавством порядку), рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад загальної середньої освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника.

Окрім того, пунктом 30 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» також визначено, що реорганізація або ліквідація навчальних закладів комунальної форми власності здійснюється за рішенням місцевої ради.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про місцеве самоврядування в Україні» забезпечення пільгового проїзду учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання і додому належить до повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Так, згідно зі статтею 56 Закону України «Про освіту» (далі – Закон), органи місцевого самоврядування забезпечують пільговий проїзд учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання і додому у визначених ними порядку та розмірах за рахунок видатків відповідних місцевих бюджетів. Відповідно до статті 66 Закону, серед іншого, до повноважень районних, міських рад та рад об'єднаних територіальних громад належить забезпечення доступності дошкільної та загальної середньої освіти для всіх громадян, які проживають на відповідній території, та вжиття заходів для забезпечення потреби у дошкільній та позашкільній освіті, а також забезпечення та фінансування підвезення учнів і педагогічних працівників до закладів початкової та базової середньої освіти і у зворотному напрямку (у разі потреби –

транспортними засобами, пристосованими для перевезення осіб, які пересуваються на кріслах колісних).

Метою Державної цільової соціальної програми «Шкільний автобус» (далі – Програма), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2003 р. № 31 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 червня 2011 р. № 614), була організація безпечного, регулярного і безоплатного перевезення учнів, дітей та педагогічних працівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості, шахтарських та інших малих монофункціональних містах, селищах до місця навчання, роботи і додому.

Заходи Програми передбачали упродовж 2003 - 2015 років закупити 5 257 шкільних автобусів (2 097 – за кошти державного бюджету, у тому числі 101 спеціальний шкільний автобус для перевезення дітей з обмеженими фізичними можливостями на інвалідних візках, та 3 160 – за кошти місцевих бюджетів) на загальну суму 800, 68 млн грн (з них 372,58 млн грн – кошти державного бюджету, 428,1 млн грн – кошти місцевих бюджетів).

За час дії Програми було придбано 5 839 шкільних автобусів (2 515 – за кошти державного бюджету, 158 – за кошти Світового банку, 3 166 – за кошти місцевих бюджетів, позабюджетні, спонсорські та інші кошти).

Оскільки термін дії Державної цільової соціальної програми «Шкільний автобус» завершився у 2015 році, починаючи з 2016 року придбання автобусів для підвезення до місць навчання і додому учнів і педагогічних працівників, які проживають у сільській місцевості, здійснюється місцевими органами управління освітою.

Відповідно до Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 6, залишки коштів за освітньою субвенцією на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і можуть використовуватися у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції та на оновлення матеріально-технічної бази відповідних навчальних закладів. Одним із напрямів спрямування залишків коштів освітньої субвенції є придбання шкільних автобусів для перевезення дітей.

Закупівля шкільних автобусів у 2018 році здійснюється головним розпорядником коштів (обласними державними адміністраціями), які проводять процедуру закупівлі відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» за кошти освітньої субвенції, що передбачені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2017 р. № 929-р «Про розподіл нерозподілених видатків освітньої субвенції для територій Донецької та Луганської областей, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, у 2017 році». Згідно із вказаним розпорядженням на придбання шкільних автобусів на умовах співфінансування (не більш як 70 відсотків – за рахунок освітньої субвенції, не менш як 30 відсотків – за рахунок коштів місцевих бюджетів) передбачено загалом 200 000,0 тис. грн.

Також зазначимо, що відповідно до статті 10 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» держава здійснює фінансову

підтримку добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст та приєднання до об'єднаних територіальних громад шляхом надання об'єднаній територіальній громаді коштів у вигляді субвенцій на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку такої територіальної громади. Пропозиції щодо надання фінансової підтримки об'єднаній територіальній громаді вносяться Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідною обласною державною адміністрацією за поданням сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади Кабінету Міністрів України не пізніше 15 липня року, що передуює бюджетному періоду, в якому передбачається надання такої фінансової підтримки.

Згідно з пунктом 4 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 березня 2016 р. № 200 (зі змінами), субвенція надається для формування інфраструктури об'єднаної територіальної громади, що належить до комунальної власності, та спрямовується, зокрема, на закупівлю транспортних засобів для підвезення дітей до навчальних закладів.

З повагою
Т. в. о. Міністра

В. В. Ковтунець